

Zmiana na stanowisku szefa Biura Prezydenta Ukrainy

Tadeusz Iwański, Krzysztof Nieczypor

11 lutego prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski podpisał dekret o zwolnieniu z funkcji szefa Biura Prezydenta Andrija Bohdana. Kolejnym dekretem powołał na to stanowisko Andrija Jermaka, dotychczasowego doradcę ds. kontaktów międzynarodowych. W ubiegłotygodniowym wywiadzie udzielonym agencji Interfax-Ukraina Zełenski przyznał, że w ekipie rządzącej są konflikty i zapowiedział dymisję w celu usprawnienia prac. W ukraińskim systemie władzy szef Biura Prezydenta ma znaczący wpływ na sytuację polityczną w państwie.

Komentarz

- Przyczyną dymisji Bohdana był narastający od kilku tygodni konflikt z Andrijem Jermakiem o wpływ na prezydenta. Od wyboru Zełenskiego na urząd głowy państwa obaj politycy zajmowali się odrębnymi kwestiami: Bohdan był najważniejszym „przewodnikiem” Zełenskiego po polityce wewnętrznej oraz mechanizmach funkcjonowania państwa i sprawowania władzy, zaś Jermak zajął się polityką zagraniczną, w tym kluczowymi rozmowami z USA, Niemcami i Francją, a przede wszystkim Rosją. Bohdan z racji swoich związków z oligarchą Ihorem Kołomojskim (przed objęciem stanowiska był jego adwokatem), aroganckiego stylu bycia oraz z powodu rosnących sporów wewnątrz ekipy rządzącej stawał się dla Zełenskiego coraz większym obciążeniem wizerunkowym. Jermak zaś wykazywał się skutecznością w sprawach zagranicznych. Dzięki temu rozszerzył swój wpływ na kwestie związane z polityką wewnętrzną i uzyskał jeszcze większe zaufanie prezydenta. Przecieki o dymisji Bohdana krążyły od dwóch miesięcy. Od kilku tygodni konsekwentnie malał jego udział w oficjalnych wydarzeniach na Ukrainie, coraz rzadziej także towarzyszył on prezydentowi w podróżach krajowych i zagranicznych.
- Andrij Jermak (zob. biografię w Aneksie) w odróżnieniu od poprzednika do polityki wszedł w momencie objęcia prezydentury przez Zełenskiego, z którym przez wiele lat utrzymywał bliskie relacje biznesowe. Ma opinię skutecznego fachowca od zakulisowych negocjacji, publicznie zaś prezentuje się jako bezgranicznie oddany współpracownik głowy państwa. O jego kontaktach z oligarchami brakuje wiarygodnych informacji, jednak wydaje się, że jego relacje z Kołomojskim są obecnie dość chłodne (świadczą o tym pośrednio także komentarze osób związanych z oligarchą po jego nominacji).
- Przeciwnicy Zełenskiego zarzucają Jermakowi prorosyjskie poglądy i ugodowość w stosunkach z Rosją. Ma o tym świadczyć kluczowa rola, jaką Jermak odegrał w

wynegocjowaniu wymiany jeńców między Ukrainą i Rosją we wrześniu i w grudniu 2019 r., a także konstruktywne relacje robocze z jego rosyjskim odpowiednikiem Dmitrijem Kozakiem, wpływowym doradcą prezydenta Putina, odpowiedzialnym za politykę wobec Ukrainy. Na obecnym etapie brakuje jednak wiarygodnych argumentów na rzecz takiej tezy. Wydaje się, że Jermak precyzyjnie realizuje politykę prezydenta Zełenskigo, który w stosunkach z Rosją zmienił retorykę z konfrontacyjnej (jak za czasów jego poprzednika Petra Poroszenki) na neutralną w celu tworzenia konstruktywnej atmosfery w negocjacjach na temat uregulowania konfliktu w Donbasie.

ANEKS

Andrij Jermak (ur. 21 listopada 1971 r. w Kijowie) – ukraiński prawnik, producent filmowy i polityk. W 1995 r. ukończył Instytut Stosunków Międzynarodowych na Kijowskim Uniwersytecie Narodowym im. T. Szewczenki (specjalizacja: międzynarodowe prawo prywatne). W 1997 r. został współwłaścicielem kancelarii adwokackiej zajmującej się jako jedna z pierwszych na Ukrainie sprawami własności intelektualnej i praw autorskich. Współpracowała ona z ukraińskimi i zagranicznymi wytwórniami filmowymi (m.in. Disney, Pixar, Universal). Początek znajomości z Wołodymyrem Zełenskim datowany jest na lata 2011–2012, gdy kancelaria Jermaka wykonywała usługi prawne dla grupy medialnej Inter Media Group – właściciela stacji telewizyjnej Inter, w której przyszły prezydent sprawował funkcję producenta generalnego. Współwłaścicielem Inter Media Group był wówczas Wałerij Choroszkowski, w latach 2007–2009 szef służby celnej, a następnie za prezydentury Wiktora Janukowycza szef Służby Bezpieczeństwa Ukrainy i minister finansów. Według ukraińskich mediów Jermak wpadł na pomysł zaangażowania Choroszkowskiego w charakterze doradcy w reformie służby celnej.

Do czasu rozpoczęcia kariery politycznej Jermak prowadził działalność biznesową, przede wszystkim w branży filmowej. Należąca do niego firma Garnet International Media Group zajmowała się produkcją filmową, w tym słowacko-ukraińskiego filmu „Meża”, będącego najbardziej kasowym w historii Słowacji. Jermak posiada udziały w ponad dwudziestu spółkach zajmujących się różnymi sferami działalności, m.in. w branży farmaceutycznej, ochroniarskiej i budowlanej. Uwagę ukraińskich mediów zwrócił fakt, że jest on akcjonariuszem dwóch spółek z branży konsultingu podatkowego wspólnie z Rachamimem Emanujilowem, biznesmenem związanym z rosyjskimi politykami z kręgu kremlowskiego.

W latach 2007–2014 Jermak był doradcą deputowanego do Rady Najwyższej Ukrainy z ramienia Partii Regionów Elbrusa Tedejewa. Według relacji Jermaka współpraca miała charakter wyłącznie doradczy, związany z działalnością deputowanego w Stowarzyszeniu Sportów Zapaśniczych Ukrainy (Tedejew jest wielokrotnym medalistą olimpijskim w zapasach w stylu wolnym).

Tuż po zaprzysiężeniu Zełenskigo Jermak został mianowany doradcą prezydenta ds. międzynarodowych. Od czerwca 2019 r. jest członkiem Narodowej Rady Inwestycyjnej, a od października rady nadzorczej państwowego koncernu zbrojeniowego Ukroboronprom. Brał udział w rozmowach z przedstawicielami Donalda Trumpa, w tym z Rudolfem Giulianiem, dzięki czemu przypisuje się mu skuteczne wyciszenie problemów w stosunkach amerykańsko-ukraińskich dotyczących rzekomego szantażu Trumpa wobec Zełenskigo,

będącego bezpośrednim powodem wszczęcia procedury impeachmentu. Jermak uczestniczył w koordynacji wymiany więźniów oraz prowadził ze stroną rosyjską negocjacje dotyczące rozwiązania konfliktu na wschodzie Ukrainy.

Na temat życia prywatnego Jermaka wiadomo bardzo niewiele. Jego matka jest Rosjanką z Sankt Petersburga, ojciec zaś Ukraińcem, dyplomatą pracującym w ambasadzie ZSRR w Afganistanie. Brak informacji na temat jego stanu cywilnego oraz najbliższej rodziny.